

Skattelättnader för hushållstjänster

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har den 26 april 2007 beslutat att bereda socialutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2006/07:94 Skattelättnader för hushållstjänster, m.m., jämte motioner.

Socialutskottet, som beslutat avge yttrande, begränsar detta till att avse motionerna Sk10 av Anne-Marie Wallouch m.fl. (v) yrkande 4 och Sk11 av Lars Johansson m.fl. (s) yrkande 2 samt propositionen i motsvarande del.

Socialutskottet

Propositionen

Regeringen föreslår att en skattereduktion införs för fysiska personer som har haft utgifter för hushållsarbete. Skattereduktionen ges med 50 % av arbetskostnaden, dock högst med 50 000 kr för ett beskattningsår. Om arbetskostnaden understiger 1 000 kr ges inte skattereduktion. Skattereduktion tillgodoräknas bara personer som under beskattningsåret har fyllt lägst 18 år.

Det hushållsarbete som omfattas av skattereduktionen kan avse städarbete eller annat rengöringsarbete, vård av kläder och hemtextilier och matlagning. Hushållsarbetet kan även avse omsorg och tillsyn som en fysisk person behöver samt barnpassning, inklusive lämning och hämtning av barn till och från förskola m.m. Även snöskottning och skötsel av tomt eller trädgård i form av häck- och gräsklippning, krattning och ogrärensning kan omfattas. Hushållsarbetet ska vanligtvis vara utfört i eller i nära anslutning till bostaden.

I propositionen anförs som exempel på hjälparbete av personlig art som anses utgöra omsorg och tillsyn, hjälp med skötsel av den personliga hygien, på- och avklädning, matning samt liknande personliga bestyr. Omsorg och tillsyn kan även omfatta utevistelser t.ex. vid dagliga promenader och enklare ärenden såsom bankbesök, besök vid vårdcentral och liknande.

Enligt förslaget ska en person inte bara kunna få skattereduktion för städning eller annat arbete som utförs i den egna bostaden utan även för tjänster som utförts hos dennes föräldrar. En förutsättning för skattereduktion är naturligtvis att personen själv bekostat t.ex. städning i den andres bostad.

I propositionen anför regeringen att den instämmer i vissa remissinstansers uppfattning att det finns vissa svårigheter att entydigt ange vilken typ av tjänster som ska anses utgöra omsorg och tillsyn. Samtidigt är omsorgen av bl.a. hemmaboende barn och av äldre föräldrar något som tar mycket tid och kraft för den person som ansvarar för den. Eftersom det handlar om enskilda individer som är i behov av omsorgen är det ett arbete som inte kan prioriteras bort till förmån för arbete på marknaden på samma sätt som exempelvis städning eller fönsterputsning. Den s.k. anhörigvården har under de senaste åren ökat, framför allt bland personer med lägre inkomster. Detta arbete utförs främst av kvinnor. Det är inte ovanligt att kvinnor som en följd av detta ansvar exempelvis tvingas att deltidsarbeta eller leva under stark stress. Om dessa tjänster i stället kan köpas av hushållet skulle det underlätta vardagen för många, framför allt för dubbelarbetande kvinnor.

Mot denna bakgrund anser regeringen att dessa tjänster, trots den risk för gränsdragningsproblem som finns, ska omfattas av skattereduktionen. Några remissinstanser anser att det bör definieras vad som avses med äldre, funktionshindrade och personer med varaktig sjukdom. Regeringen delar remissinstansernas bedömning att det många gånger kan vara svårt att avgöra i vilka fall en person exempelvis ska anses vara varaktigt sjuk. Mot bakgrund av att tjänsterna avser personlig hjälp i en enskild individs vardag gör regeringen emellertid bedömningen att detta till stor del kommer att vara självreglerande. Det får antas att i de fall ett behov av tjänsterna inte föreligger så kommer inte heller den skattskyldige vara beredd att betala för dem, även om 50 % av arbetskostnaden återfås genom skattereduktionen. Regeringen anser därför inte att det är nödvändigt att ställa upp några särskilda krav på dem för vars räkning arbetet ska utföras. Någon sådan definition bedöms därför inte vara nödvändig, och något förslag lämnas således inte i detta avseende. Ett krav är dock att arbetet är hänförligt till sökandens eller dennes förälders hushåll.

Regeringen pekar i propositionen på att kommunerna, landstingen och staten i dag har vissa skyldigheter gentemot medborgarna bl.a. när det gäller hälso- och sjukvård, äldreomsorg och annan omsorg. Dessa skyldigheter är reglerade i lag och påverkas därför inte av möjligheten att få skattereduktion. Regeringen framhåller också att möjligheten att erhålla skattereduktion inte kan åberopas av en kommun som ursäkt för att inte tillhandahålla en tjänst eller för att dra ned på omfattningen av tjänsterna.

Regeringen anför dessutom att enskilda personer som ansetts berättigade enligt socialtjänstlagen (SoL) har möjlighet att få omsorgstjänster utförda i hemmet. Detta kan avse t.ex. städning, tvättning av kläder och personlig hjälp. Enligt regeringen innebär förslaget bättre möjligheter för dessa personer att komplettera med ytterligare hushållstjänster som de önskar få men som kommunen inte kan bevilja enligt SoL.

Motionerna

I motion Sk11 av Lars Johansson m.fl. (s) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om stöd för tjänster till äldre. Motionärerna anför att det föreliggande lagförslaget, som innebär att kostnader är avdragsgilla och tjänster inte kan utföras av kommuner, medför en stor risk för att all servicehjälp åt äldre kommer att privatiseras. Enligt motionärerna kommer många kommuner inte längre att vilja erbjuda kommunala servicetjänster utan hänvisa till hushållsnära tjänster, som för många äldre kommer att vara en dyrare lösning. Regeringen bör återkomma med förslag som gör att alla äldre garanteras denna typ av tjänster utan att det innebär stora subventioner till yngre familjer med hög betalningsförmåga.

I motion Sk10 av Anne-Marie Wallouch m.fl. (v) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om de gränsdragningsproblem som lagförslaget kan ge upphov till. Motionärerna anför att det lagda förslaget om skattelättnader för

hushållstjänster skapar ett utrymme för privat finansiering av omsorgstjänster som får konsekvenser för bl.a. jämställdheten mellan olika grupper av äldre. Motionärerna frågar sig vidare om standarden för den offentligt finansierade äldreomsorgen kommer att kunna höjas för de grupper som inte själva har råd att finansiera exempelvis hjälp för att vistas ute, eller om samhällets åtaganden gentemot dessa individer tvärtom kommer att begränsas när mer resursstarka grupper ordnar sin omsorg på annat sätt.

Socialutskottets ställningstagande

I propositionen föreslår regeringen att en lag om skattereduktion införs för fysiska personer som har haft utgifter för hushållsarbete. Enligt utskottets mening är förslaget väl avvägt och mycket värdefullt då det möjliggör för många äldre att få hushållstjänster som de tidigare inte haft råd med och inte heller kunnat få av kommunen med stöd av socialtjänstlagen. Dessa kompletterande hushållstjänster torde i många fall vara avgörande för att de enskilda personerna ska kunna bo kvar i den nuvarande bostaden.

I motionerna Sk10 (v) yrkande 4 och Sk11 (s) yrkande 2 framförs farhågor om att lagförslaget kan komma att innebära försämrad tillgång till servicetjänster och omsorg för de äldre som på grund av begränsad betalningsförmåga helt eller delvis är hänvisade till den offentligt finansierade omsorgen. Utskottet, som konstaterar att nu gällande regler om kommunernas skyldighet att erbjuda omsorg m.m. inte påverkas av lagförslaget, anser att det saknas anledning att dela de farhågor som motionärerna framför.

Med hänvisning till vad som nu anförts anser socialutskottet att skatteutskottet bör tillstyrka propositionen i här aktuella delar och avstyrka motionsyrkandena.

Stockholm den 10 maj 2007

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (c), Cecilia Widegren (m), Magdalena Andersson (m), Christer Engelhardt (s), Marianne Kierkemann (m), Marina Pettersson (s), Jan R Andersson (m), Lennart Axelsson (s), Chatrine Pålsson Ahlgren (kd), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Lars-Ivar Ericson (c), Thomas Nihlén (mp), Finn Bengtsson (m), Per Svedberg (s), Ann Arleklo (s) och Maria Lundqvist-Bromster (fp).

Avvikande mening

Skattelättnader för hushållstjänster (s, v)

Christer Engelhardt (s), Marina Pettersson (s), Lennart Axelsson (s), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Per Svedberg (s) och Ann Arleklo (s) anför:

Vi befarar att regeringens förslag i propositionen kommer att leda till att många kommuner inte längre kommer att erbjuda kommunala servicetjänster utan i stället hänvisa till möjligheten till skattelättnader för hushållstjänster, något som för många äldre kommer att vara en dyrare lösning. Det framlagda förslaget som skapar utrymme för privat finansiering av hushållstjänster kommer enligt vår mening att få konsekvenser för jämlikheten mellan olika grupper av äldre. Förslaget kan också få konsekvenser för kvaliteten på den offentligt finansierade omsorgen. Vidare ifrågasätter vi om standarden för den offentligt finansierade äldreomsorgen kommer att kunna höjas för de grupper som inte själva har råd att finansiera exempelvis hjälp för att vistas ute, eller om samhällets åtaganden gentemot denna grupp tvärtom kommer att begränsas när mer resursstarka grupper ordnar sin omsorg på annat sätt. Vi anser det uppenbart att regeringens utformning av lagförslaget riskerar att försämra servicen för många äldre i stället för att förbättra den. Det anförda innebär att vi anser att skatteutskottet bör tillstyrka motionerna Sk10 (v) yrkande 4 och Sk11 (s) yrkande 2.